

СУКУПНИЙ ПОПИТ В УКРАЇНІ: СТРУКТУРА ТА ДИНАМІКА

*А. О. Задоя, д. е. н., професор, Дніпропетровського університету
імені Альфреда Нобеля, zadoya@duer.edu*

Методологій дослідження. При проведенні дослідження використовувалися методи: агрегування – при виявленні відмінних особливостей сукупного попиту та сукупної пропозиції; стандартні прийоми кількісного аналізу – при визначенні структури сукупного попиту; компаративістики – при проведенні порівняльного аналізу структури сукупного попиту в Україні та ряді інших європейських країн.

Результати. Проведений аналіз дозволив сформулювати кілька висновків стосовно структури сукупного попиту в Україні:

– поки-що не сформувалася більш-менш стійка структура сукупного попиту. Вона може суттєво змінюватися як під час проходження окремих фаз економічного циклу, та і у залежності від внутрішньої економічної політики держави;

– питома вага кінцевих споживацьких витрат домогосподарств значно вища, ніж в інших країнах. З одного боку, це пояснюється нижчим рівнем доходу на душу населення та намаганням при цьому забезпечити достатній рівень споживання. Однак, з іншого боку, свідчить про напування моделі «проїдання», яка дозволяє жити не у відповідності до доходів;

– в економіці України не сформувався механізм передачі імпульсу підвищеного попиту від споживачів до виробників. Тому надлишковий споживчий попит задовольняється не за рахунок національного виробництва, а за рахунок імпорту, що не можна вважати задовільним;

– порівняно з аналізованими країнами у структурі сукупного попиту України найнижча питома вага валових нагромаджень. Тим самим не формуються передумови для прискорення економічного розвитку, вкрай необхідного для подолання економічної відсталості від інших країн.

Новизна: На основі проведеного дослідження обґрунтовані додаткові аргументи по визнанню провідної ролі сукупного попиту у визначенні динаміки національної економіки; розширені уявлення про взаємозв'язки структури сукупного попиту та темпів економічного зростання.

Практична значимість: Запропоновані орієнтири для економічної політики держави у сфері формування структури сукупного попиту та підтримки оптимального співвідношення між спожитою та накопиченою часткою валового внутрішнього продукту.

Ключові слова: система національних рахунків, сукупний попит, споживацькі витрати домогосподарств, валові накопичення, чистий експорт.

Література

1. Stiglitz, Joseph E. Price of Inequality. How Today's Divided Society Endangers Our Future / J. E. Stiglitz. – Hardcover, 2012. – 448 p.
2. Єщенко П. С. Bubble economics як економіка фінансових спекуляцій і відтворення ірраціонального виробництва / П.С. Єщенко // Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. Випуск 21. (За ред. проф. Єханурова Ю. І., Шегди А. В.). – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – С.12–18.
Yeshchenko, P. S. Bubble economics yak ekonomika finansovykh spekulyatsiy i vidtvorennya irratsionalnogo vyrobnytstva. / P. S. Yeshchenko // Theoretical and applied questions of economics. Zb. nauk. prats. Ed. 21. (Za red. Prof. Yekhanurova, Yu. I. and Shchegdy, A. V.) – Publishers – Poligraf Center «Kiev's University», 2010. – S. 12–18.
3. Сэй Ж. Б. Трактат политической экономии / Ж. Б. Сэй // Мировая экономическая мысль. Сквозь призму веков. В 5 т. / Сопред. редкол. Г. Г. Фетисов, А. Г., Худокормов, Т. І. От зари цивилизации до капитализма / Отв. ред. Г. Г. Фетисов. – М.: Мысль, 2004. – 718 с.
Sei, Zh. B. Traktat politicheskoy ekonomii. // World's economical Thought. Through Prism of Centuries. In 5 V. / Sopred. Redcol. G. G. Fetisov, A. G. Khudokormov, V. I. From Sunset of Civilization to Capitalism. / Отв. red. G. G. Fetisov. – Mysl, Moscow, Russia, 2004. – 718 s.
4. Hazlitt, H. The Failure of the «New Economics». An Analysis of the Keynesian Fallacies. – D. van Nostrand Company. Inc. – Princeton, New Jersey, Toronto, London, New York, 1959. – 458 s.
5. Хайек Ф. А. Познание, конкуренция и свобода / Ф. А. Хайек. – М.: Директ-Медиа, 2007. – 237 с.
Khayek, F.A. Poznaniye, konkurentsya i svoboda. Direkt-Media, Moscow, Russia, 2007. – 237 s.
6. Державна служба статистики України / Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – свободний. – Загравіє с екрана. Язык укр.
Derzhavna sluzhba statistiki Ukrayini / Ofitsiyiniy veb-sayt. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik ukr.
7. Федеральная государственная служба статистики [Электронный ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.gks.ru/> – свободний. Загравіє с екрана. Язык рус.
Federalnaya gosudarstvennaya sluzhba statistiki [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupa: – <http://www.gks.ru/> – svobodniy. Zaglaviye s ekrana. Yazik ukr.

- <http://www.gks.ru/> – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik rus.
8. DSTATIS Statiatisches Bundesamt [Электронный ресурс] – Режим доступа: – <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/NationalAccounts/DomesticProduct/Tables/ConsumtionCapitalFormationBalanceExportsImports.html> – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
DSTATIS Statiatisches Bundesamt [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupa: – <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/NationalAccounts/DomesticProduct/Tables/ConsumtionCapitalFormationBalanceExportsImports.html> – svobodniy. – zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
 9. Central Statistical Office of Poland [Электронный ресурс] – Режим доступа: – http://www.stat.gov.pl/gus/5840_2844_ENG_HTML.htm – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
Central Statistical Office of Poland [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupa: – http://www.stat.gov.pl/gus/5840_2844_ENG_HTML.htm – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
 10. Czech Statistical Office: Database of Annual National Accounts [Электронный ресурс] – Режим доступа: – http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.makroek_vydaj_en – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
Czech Statistical Office: Database of Annual National Accounts [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupa: – http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.makroek_vydaj_en – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
 11. National institute of statistics [Электронный ресурс] – Режим доступа: – <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/anuarstatistic2011.en.do> – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.
National institute of statistics [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupa: – <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/anuarstatistic2011.en.do> – svobodniy. – Zaglaviye s ekrana. Yazik angl.